

MÁGYAR KÜRIR.

Nr. 47.

Indult Bétsből, Pénteken, December' 11-dikén, 1829.

B é t s.

Ó Ts. K. Felsőge méltóztatott Méltóságos Stitovszky János Rosnyói Megyés Püspök Urat, Megváltónk nevérol neveztetett Kapornaki Apátúrrá kegyelmesen kinevezni

Ugyantsak Apáturi méltóságra emeltek Ó Ts. K. Felsőge kegyelmes végzése szerint: Fő Tiszt. Folger Ferentz Úr, Besztértze Bányai Custos Kánonok; és Fő Tiszt. Hartmann Konstantin Úr, Körmöztz Bányai Plebánus.

Orosz Ország.

Sz. Pétervára, Nov. 25-kén. Ó Felsőge a' Tsászár közel vagyon a' töllyes meggyógyuláshoz, hideglelése Nov. 21-ike oltá kimaradt, és többé nem fekszik ágyban Ó Fge. A' legújabb Bulletin így hangzik:

„Ó Fge a' Tsászár az éjtszaka igen tsendesen nyugodott, és egészen szabad a' hidegleléstől. Most már úgy lehet Ó Fgét tekinteni, mint felgyógyulót. Nov. 13 kán (25-kén) reggel 9 1/2 órákor.

(Aláírás) Crighton, Rauch, Arendt.“

A' Pétervári Journal most közli a' Drinápolyi Béke-Tractatust, a' következő bevezetéssel: „Minekutánna a' Drinápolyban Sept. 14-kén szerzett Békekötésnek Ratificatioi, Oct. 28-kán a' két

Hatalmasságoknak Meghatalmazottjai között kitereltettek; és minekutánna a' Szultán Ratificatioja Ó Fgének a' Tsászárnak kezéhez jött: ezennel sietünk a' mondott Béke Tractatust Olvasóinkal közleni, melly a' háborúnak szerentsésen és ditsőségesen véget vetvén, az Orosz birodalomnak határait Európában és Asiában megállítja, 's egyszersmind megszerzi Orooz Ország és az egész Világ kereskedésének azt a' hajókázási szabadságot, mellyel a' Népeknek szükségéirégolta kívántak, és új forrást nyit minden Országoknak a' munkásság és mezzei gazdálkodás előtt, a' mennyiben új módot ad a' mívelnek és terméseknék hovátévéására — Hazánknak pedig, a' szerentsésen viszezaállított köz nyugalom által, ditsőségesen kipótolja minden maga megeröltetését és sokszoros áldozatit.“

Beiburtból (Örmény Országból) írják Oct. 15-kéröl; hogy olt az Orosz táborban éppen harmadnappal az előtt értették meg Hadnagy Duhamel Úr által a' békességnek híret, és midön éppen Balachor felé útba volna a' sereg, akkor jött a' parantsolat, hogy térjenek vissza Erzerumba. A' Törökök leirhatatlan örömmel fogadták a' béke híret.

Odessa, Nov. 27-kén. A' Seref Reszsán nevű Török Lineahajó, és egy Török Fregát a' f. H. 24-kén estve

)(

ide érkezvén a' Kikötőbe vasmatskára szállottak. Ez a' két hajó hozza a' Pétervárába menő Török követséget. A' Követek: Halil Basa és Seid-Suleiman Nedsib 70 személyekből álló kíséreléssel. Még eddig nem engedte a' szelvényes idő, hogy a' szárazon kilépjenek. A' Quarantainet a' révhez közel egy kibérlett privátháznál fogják kitölteni. — A' Pestis, a' rekesztve lévő házakon kívül nem mutatja magát. A' város körül vont Cordon tartásának ideje, a' Tsászár parantsolatjából, nagyobb bátorságnak okáért két annyira meghoszszabíttatik. —

Tegnap reggeli 4-edfél órakor nálunk erős földrengés tapasztaltatott, de a' melly semmi kárt nem okozott.

Moldva és Oláhország.

Jassy, Nov. 28-kán. A' jókor béállott kemény hideg, a' mult hét óta szemlátomást szünteti a' Pestis pusztításait. Az előtt naponként 20—30-an holtak benne, most 8—10 a' holtak száma. Hasonlóan gyengül az elragadás mérge is. — A' f. H. 26-kán reggeli 4 óra tájban Jassyban erős földrázás tapasztaltatott. A' rengés mintegy 70 pertzig tartott. A' mozgás vízarányosan jött Nyúgotról. Egyszersmind siket földalatti morgás hallatszott. A' templomok és házak között sokak meghasadoztak, és a' kémenyek némely házakról részszerént ledültek, részszerént megrepedeztek. Estvél 7—8 óra között ugyan azon napon új, de gyenge, földingás jöve. — (Czer novitzból jött tudósítások szerint ott is ugyan azon napon, Nov. 26-kán, és ugyan azon órában mint Jassyban és Odessában, földrengés volt. Akkor éjjel, éjfél tájban, erős szél támadt Czernovitzban, de a' melly ama Természeti-jelenés előtt egy órával egészen megál-

lott. A' földindulás után nagy hó esés következett, szinte két napig — (Moldvában is.)

Belga Ország.

A' General Statusoknak Alsó Házában Nov. 26-kán előmutattatott, a' Király nevében, az Oskolákról és a' tanításról szóló új törvényjavallás, azzal a' magyarázattal, hogy annak alapja a' tanítási szabadság legyen, tekintetben vévén azomban, hogy az arra való felvigyázást az Országnek sark-törvényei az Igazgatószeknek adják. — Nov. 27-kén bérekesztetett a' földadónak felosztásáról előmutatott Törvényjavallás feltevő tanátskozás, és a' Királyi javallás 51 voksal 43 ellen visszaútasított. Ugyan azon Ülésben elő adta Báró Secus, javallását az eránt, hogy a' kik olyan törvénynél fogva ítéltettek meg, melly később eltöröltetett, vagy meglágyított, ezen reájok nézve kedvező változást hasznúl vehessék.

Egy, Dootventhen lakos kérész, Derkson nevű, megkérte a' General Statusoknak Alsó Házát, hogy ötet botsátnak be az Ülésbe. Megjelent tudniillik néki Szent János és kijelentette a' tsalhatatlan eszközt az Egyetértésnek megfundálására az Országban. Ő nem kételkedik róla, hogy a' Tekéntetes Követ Urak, beszédjének hallására, megfognak térni és akkor osztán az 1000 esztendő Országlás el fog kezdődni. (Látszik hogy az ember szorgalmatos Olvasója lehet a' Mennyei titkos Jelenéseknek.)

Nagy Britannia.

London, Nov. 27-kén. A' Királynak darab idő óta való megkedvetlenedéséről és újolag való betegeskedéséről

elterjedt hírnek, a' Vindsori Újság ellene mond; mint szintén annak is, hogy Hertzeg Wellingtontól bizodalmit megvonta volna. — Ez utóbbi hír onnan eredt, hogy a' Hertzeg, a' ki a' közelébb elforgott 12 Hónapok alatt mindöszve nem töltött 24 óránál többet a' Királlyal együtt, legközelebb 3 óráig tartó audientzián volt O Fgénél. A' mi, mint szokallan dolog igen szembe tűnt.

Glasgowban nagy tűz támadván, egy Házban 5,000 bál pamut és sok gabona a' lángoknak prédájává lett. A' károsodottaknak mindazáltal, veszteségeknek egy részét megtéríti az Assecuraló-Társaság, a' kinél 42000 f. sterlingig batorságba írátták magokat.

Londonban most két Siam i Ifjak, kik egy testbe vannak öszvenöve, mutogattatnak a' Közönségnek. Ezek 18 esztendősek és — kivévén azt a' 4 újni széles és 5 újni hosszú hús darabot, mely őket a' gyomrok táján egytűvé foglalja — tökéletesen jó termelűek. Vidám viseletekkel a' Nezőknek részvételét megnyerik. Első tekintettel úgy látszanak, mint egy pár tántzolni akaró ifjak, mivel az egyiknek karja mindenkor a' másiknak vállán nyugszik, vagy derekát tartja által ölelve. Londonba éppen akkor érkeztek, mikor a' nagy köd volt, a' honnan nem lehetett vélek elhítenni, hogy nappal van, és erővel ágyba akartak menni. A' vezetőjökhez Hunter Úrhoz, a' ki őket a' Siam vizénél halászása közben találta, nagy szeretetet és ragaszkodást mutatnak. Nov. 24-kén megnézte őket a' híres Orvos Cooper Astley Úr, és mineműségét megvizsgálta, azt mondta, hogy őket veszedelem nélkül el lehetne egymástól választani, de, oda tette tréfálva, még is jobb őket, pénzbeli Interestszéjeknek kedvéért, úgy hagyni, a' mint vannak. Különös, hogy mikor előt-

tők az Elváltásról beszélnek, az egyik testvér hidegen hallgatja, a' másik mindjárt sírva fakad.

Frantzia Ország.

Páris, Nov. 30-dikán. A' Király Nov. 27-kén estve Haussez Urral a' Tengeri Ministerrel, és Polignac Hertzeggel dolgozott. — Gróf Laferro-nays a' Sz. Székhez kinevezett Követ Nov. 29-kén elbúcsúzott a' Királytól, és elutazott Montignyba a' jószágába, a' honnét egyenesen indul Rómába.

A' Párisi Fenyítő Politziaszék Nov. 27-kén ítéletet hozott a' Journal du Commerce és Courrier Français Kiadóinak perében, a' kiket (a' Bretagnei Öszveszövetkezésnek és Aláírásnak kihirdetéséért) a' Királyi Procurator azzal vádolt, hogy 1) a' Királyi felséget megbántották, 2) a' népet engedetlenségre ösztönözték a' törvény eránt, és 3) a' Király Ministeréit gyűlölségbe és útálságba törekedtek hozni az Ország előtt. A' Fenyítőszék, a' vádoltakat a' két elsőb Pontra nézve felmentette a' vád alól, ellenben a' harmadikra nézve, — hogy t. i. a' Ministeriumot gyűlöletessé igyekeztek tenni, azon keserű és tsípös megjegyzésekkel, mellyeket az Öszveszövetkezés Prospectusának közlésekor a' Ministerekre méltatlanul tettek — bűnösöknek lenni ítélte, és a' nevezett Journaloknak Kiadóit, (Bert és la Pelouze) egy hónapi fogságra, 's 500 frank bírságra kárhoztatta és a' letartóztatott Újságlevélknek elvételését megerősítette.

Török Ország.

Konstántzinápolyi tudósítások szerint, (az Odessai Újság után) Nov. 4-dikén fényes vendégséget adott az Anglus

Követ az ott lévő idegen Követeknek és a' Török fő embereknél. A' vendégség egy hajón, a' Blonde nevű Anglus Fregatón tartatott. Jelen valának a' Porta Dignitariásai között: A' Szeraszkir-Basa, Halil-Basa, Nedsib-Efendi, a' Kapitán-Basa, a' Reis-Efendi, az Ameddsi-Efendi, a' Szultánnak első Orvosa és Adjutánsai, 's a' t. Az asztalhoz 10 órákor ültek. Minekutánna egy Lengyelt eltanítottak volna, az említett Török Fő Ura a' jelenlévő Aszszonyosságok között, kiki egyet karon fogván őket az asztalhoz vezették, és mellőlök ülven, ettek ittak, mint a' többi Vendégek. A' mulatságnak reggeli 4 órákor lett vége. — A' Törököknél az e'féle eddig nem volt szokásban.

Tudva van, hogy a' Drinápolyi Béke Tractatus három részből áll. A' fő Tractatust, és az egyik Különkötést már közöltük; a' másiknak foglatját egy (az Allgemeine Zeitungból költsönözött) Privát levél ekképpen adja elő:

Drinápoly, Oct. 31-kén. „A' mult H. 14-kén aláírott Fő-Tractatusnak 8-ik tizikkelyében meghatározatott, hogy a' Porta, azoknak a' károknak és veszteségeknek kipótlásául, mellyeket az Orosz Kereskedők 1806 óta különböző időkben vallottak, 18 Hónapok lefolyása alatt *) bizonyos határ idő-potokban, másfél milliion Hollandus aranyat fizessen Orosz Országnak. Ezen határ-időpon-

*) A' Tractatusnak eredeti szavai szerint, ezen fizetésnek 1 esztendő alatt kelle vala meg'esni, három Rátában, félfél milliion aranyjával. De későbbben a' Porta kérésére meghosszabbított a' határidő 18 Hónapokra.

Jegyz. az Allg. Zeit,

tok, egy — ugyan azon napon aláíratott — Külön-Kötésben ekképpen vagnak kiszabva: A' Porta fizet a' Béke-levélek Ratificatioinak kiteréltetéskor 100,000 aranyat; hat hónappal a' kiterelés után 400,000-t; ismét hat hónappal ez után 500,000-t, és végre félesztendővel későbbben ismét 500,000-t; úgy hogy e' szerint az egész summa leleszen 18 Hónapok alatt fizetve. — A' Fő Tractatusnak 9-dik tizikkelyében megállítatott, hogy a' Porta tartozik Orosz Országnak a' hadiköltségeknek megtérítésére bizonyos summát fizetni, mellynek mennyisége közös egyetértéssel meghatározatatik. Erre nézve a' Külön-Kötésben meghatározatott, hogy a' Porta a' háborui költségeknek visszatérítésére 10,000,000 Hollandus aranyat tartozzék fizetni, és azok szerint a' módosítások szerint letenni, mellyeket Ő Fge az Orosz Tsászár, minelutánna a' Porta a' dolgot Ő Ts. Felségének nagy lelküségbe és nemesszivüségbe ajánlja, határozni fog. Azomban, a' kész pénz fizetés terhének a' lehetőség való könnyebítésére, megállítatik, hogy az Orosz Udvar a' fent említett summában elfogadja kész pénz gyanánt, in natura azokat a' tárgyakat, mellyek közös egyetértéssel elfogadhatóknak találtatnak. — A' mi, a' Moldvai és Oláh Fejedelemségekre nézve kikötött Stipulatiokat illeti, mellyeknek ereje szerint a' Duna bal partján lévő Török városok (Turno, Giurgevo, Brailov 's a' t.) vidékeikkel egyetemben Oláh Országgal egyesítettnek, és a' hajdan ott állott várak többé fel nem építetnek, — arra nézve ebben a' Külön-Aktában elvégeztetett, hogy Giurgevo vára (melly még akkor a' Törököknél hatalmában volt) az Oroszoknak által adattassék és a' vár földig lerontattassék. A' várból, 14 napok alatt a' Béke aláírásától számlálván, a' Tö-

rökölnék ki kell takarodni, és a' kapukat az Orosz Seregeknek megnyitni. (Ez, a' mint tudva van, valamivel később lett meg.) — Az Orosz Seregeknek az Ottomán birodalomból való kitakarodására nézve, mellyről a' Fő Tractatusnak XI-dik tziikelyében vagyon szó, itt a' Külön-kötésben meghatározottat, hogy mihelyt a' Porta az első 100,000 aranyat az Orosz Kereskedőknek és Alattvalóknak kára potlásául lefizette; és mihelyt a' Fő Tractatusnak VI Tziikelye Servíára nézve tökéletesen tellyesített; és Gyurgyevo vára általadattatott: azonnal elhagyja az Orosz katonaság Drinápoly, Kırkkilisse, Lulé-Burgas 's Midia városait és a' több helyeket Rumeáliában, és azok az általvételre kiküldött Török Tisztviselőknek kiadattatnak. Mihelyt a' második Rátája ugyan azon Kárpótló summának 400,000 aranyokban lefizettetik, az az, hat hónappal a' Ratiicatioknak kiseréltetése után, kimennek az Oroszok a' Balkánon innét eső részéből az Országnak, és túl mennek a' Balkán hegyén Bolgár Országba és a' Dobrudsai földre. Uj hat hónapoknak eltelésével, ha a' következő 500,000 arany, a' többször említett Kárpótló summának harmadik rátája megfizettetik: kitakarodik az Orosz Sereg Bolgár Országból is és a' Dobrudsai földről. A' még ekkor fennt maradó 500,000 aranyat a' Porta az azután jövő hat hónapok alatt fogja megadni. Kivétetik azonban az elfoglalt tartományoknak fentebb előadott visszaengedése alól, Silistria és a' Moldvai 's Oláh Fejedelemség. Ezeket Orosz Ország megtartja magának zálogul, mind addig, míg a' Hadi költségeknek egész summája, az az 10,000,000 Holl. aranyok (45 millio ezüst forint) le nem fizettetik. De mihelyt a' Porta ezt a' summát is le fizette: azonnal ki-

mennek az Oroszok innét is, és Silistria városát és Moldva Országot és Oláh Országot a' Portának két hónapok alatt vissza adják. — A' mi végre az Asiai hódításokat nézi, mellyeket a' Portának, a' fő Tractatus IV Tziikelyéhez képest, vissza kell adni — azokra nézve itt meghatározottat, hogy az Orosz Seregek kitakarodásának három hónappal a' Ratiicatioknak kiseréltetése után el kell kezdődni, még pedig azon Külön Egyesség szerzésnek értelme szerént, mellyet Fő Vezér Gróf Paskevits a' Portának ottani vezérével kötni fog, — úgy azonban, hogy a' Portának visszaadandó tartományokból, 8 hónapok alatt, a' Ratiicatioknak kiseréltetése után, minden Orosz Seregeknek tellyesen és tökéletesen el kell távozniok.

Spanyol Amerika.

Vera-Cruz, Sept. 7-dikén. (Privátlevél a' Journal du Commerce-ből véve) A' Spanyol Expeditionalis Sereg, melly 3500 válogatott emberből áll, Pueblo-Viejo és Tampico városokat elfoglalta. Gen. Barradas a' Spanyol Vezér nagy okossággal és Politikával viszi dolgait; kihirdettette, hogy ő nem úgy jött ide, mint ellenség, hanem mint barát, és követőket keres; hozott magával tetemes summa pénzeket és uniformist 6—8 ezer ember számára. A' kezébe eső Mexikóiakkal igen jól bánik és mindent, a' mire szüksége van, kész pénzen vásárol tőlök. A' Spanyolok 2 Lineahajóval 2 Fregáttal és több kisebb rendű hajókkal jöttek ide; ezek közül egy Lineahajó és egy Fregát visszamentek Havannába, hogy erősségül több seregeket hozzanak. Mind ezek, jók a' Spanyolokra nézve.

S p a n y o l O r s z á g.

Madrid, Nov. 19-dikén. Az Amnestiáról való fontos kérdés valahára elvagyon döntve, még pedig kedvezőleg. Ebben a pillantásban az erről szóló Királyi Végzésnek elkészítése munkában vagyok. Ugy hiszszük, nem hibázunk, ha az Amnestiát közönségesnek írjuk lenni; mellyből csak kevesen lesznek kivéve, nevezetesen 1) azok, kik mint fejei a' Leoni felzendülésnek a' Constitutiót Jan. 1 napján 1820 ottan kikiáltották 2) azok, a' kik ugyan azon esztendőben Márt. Havában a' Királyt kényszerítették a' Constitutorra való megesküvésre 3) ki lesznek véve a' kegyelem alól azok is, kik a' Corteseknek Sevillában a' Királynak letételét tanátsolták.

N é m e t O r s z á g.

Egy utazó, a' ki Norimbergán keresztül mentében Hausert látta, vele beszéllett, és írott jegyzéseit olvasta, (a' Globe Párisi Újság Redactorához intézett levelében) ezt írja, mint hitelest, Hausert felől:

„A' mult esztendő Május Havában történt, hogy egy fiatal embert észre vesznek Norimbergában, a' városnak egyik kapujánál állani mozdulatlan. Senkinek nem szolt, csak sírt, és kezében egy levelet tartott, melly a' városban fekvő könnyű lovas Regementnek egyik tisztjéhez szollott. A' levélben írva a' volt, hogy az ifjú, a' levél megadója, 4 esztendős korától fogva 16-ig tömlötzen tartatott, neve Hausert Gáspár, katonaságra nagyon szánva, s ezen okból a' Tiszthez utasíttatott. — Tudakoznak tőle egyet is, mást is, ő néma maradt, és sírt. Az az egyszó, a' mit ottan ottan sírva mondogatott, e' volt: ha a m!

(heim!, az az haza!) annak jele, hogy tömlötzébe vissza kívánczolt. — Minkutánna látnák az ifjunak sajnálkozására méltó állapotjából, hogy annak a' mi a' levélben van, igaznak kell lenni, a' város ügyét fel fogta, egy okos és beültre méltó Professornak felvigyázása és gondja alá bízta, és Tanáts-végzésben Norimberga Városa fogadott fíjának elesmertetett.“

„En (szóll a' levél író) September vége felé jöttem Norimbergán keresztül. Levelem lévén egy odavaló Tanátsbeli személyhez; ez az érdemes Úr, a' kire a' Hausert nevelésére való felvigyázás bízva vagyok, erántam való udvariságból elvezetett a' ritka történetű ifjúhoz, és így közlőrlől láthatám az emberi természet Studiumának ezen párja nélkül való tárgyát. Az ifjú alaton, középszerűnél kisebb termetű, széles vállu, ábrázatja szelíd és nyílt, szemei a' mint látszott, rövid látásuk, de pillantása, kivált valamelly belső örömmek és háládatosságnak érzésekor, mennyei kifejezésű. Vélünk megzavarodás nélkül, a' kényszerítettségnek meghitt hangján beszéllett. Viselete szemérmes. — Időnk kevés lévén, én a' jegyzéseit olvastam, mellyben hajdani állapotját a' mennyire emlékezhetik leírni elkezdette, az alatt míg társaimnak maga elbeszélte, a' mi a' jegyzésekbe írva nem volt, és kérdéseikre felelt. A' Stylus, mellyel ezen gyermeki biographia írva van, gyermekes, természetes, egyszerű, de írásbeli hiba nélkül. Foglalatja röviden ide megy ki:

„Emlékezik egy setét és szűk tömlötzre, mellyben lakott. Annak hossza mintegy 5 láb, széle 4 láb volt, és nem magas. Volt benne szalma a' hol feküdt, egy takaró, egy kenyér, egy korsó víz, egy lyuk a' szükségre, két faló, egy fakutya és holmi pánthika darabok, mellyekkel azokat kitzifrázta. Nem jut eszé-

he, hogy éhezett volna, hanem az igen, hogy szomjúhozott. Ha szomjas volt, ledült aludni, 's mikor felébredt a' korsó lele volt. Ebren létekor lovait pántlikázta-fel, és mikor megszomjúhozott, elaludt. Az ember a' ki néki a' vizet és kenyeret hordta, mindenkor hátulról jött felé, ő soha sem látta ábrázatban. Nem emlékezik reá, hogy fájdalmat érzett volna. Nem tudja mennyi ideig élt ebben az állapotban, és mikor az ember (t. i. a' ki a' tömlőtzből el hozta) elkezdett véle beszélni, szavának hangja méljen behatott fülébe és szavai kitörölhetetlenül megmaradtak emlékezetében. Ez a' beszéd a' szép lovokról volt, és utolja felé, az Atyjáról is, a' kinnek szép lovai vannak, és néki ad belőlök. Egy napon (csak úgy mondom, ámbár nem helyesen, mert reá nézve sem nap sem éjjel nem volt) egy kis 'sámoly széklet tett az ember a' lábára, papírossal, és kezét megfogván vezette, hogy írni tanítsa. De mihelyt a' vezelő megszűnt, az ő keze is megállott; az ember igyekezett néki értésére adni, hogy a' kézmozgást folytassa. De a' mi kétség nélkül nem akart menni. Az ember rá ütött a' kezére. Ez az egyszeri fájdalom érzés az, a' mire tisztán emlékezik. De a' zsámoly-székekkel nagyon megakadt, nem tudta mit tsináljon véle, az nem jött gondolatjába, hogy azt félre lehetne tenni, 's a' fogságból lábait kiszabadítani. Egyszer ruhát vitt néki az ember, felöltöztette (az előtt csak egy ingben és mezítlábos volt) és tsizrát húzott a' lábára, a' tömlőtzyukból kiviven. Azután tanította az ember járni, lábait lépni igazgatván. Sokára megtanult egynehányat lépni, de ha 10—12 lépett, elkezdett sírni, mert rettenetesen fájt neki. Akkor lefektette az ember képpel a' földre — 's ő elaludt. Azt nem tudja

megmondani, hány ízben és meddig kellett néki ezt a' próbajárást elő meg elővenni 's tanulni; de a' mostani eszével úgy gondolja, hogy vezetőjének hangja nyughatatlanságot és gyötrődést árult el. Nehézítette szenvedéseit a' szokatlan világosságnak fájdalmas érzése is. Vezetőjének ábrázatjára nem emlékezik, azt sem tudja, hogy látta e' valaha, de szavának hangját ezerek közzül is kiesmerné. — —

E' volt a' jegyzéseknek foglalatja. Szóval beszélt, a' mi itt következik: Az elsőbb napok, midőn Hauser az emberek közzé jutott, igen kínos napjai voltak. A' mozgás, a' láрма, a' világosság, a' környülötte lévő tárgyaknak sokfélesége leírhatatlan fájdalmat okoztak néki. De ez a' fájdalom hihetően Ideáinak zürzávaros Chaosában állott. Ő nem ehett egyebet kenyérnél; tsokoládét adtak neki inni, ő azt, a' mint mondja, az útja hegyében is érzette. A' legelső kellemetes érzést benne a' mu'sika támasztotta. Lassanként lehetséges lett néki, a' külső tárgyak benyomásaiban, mellyek reá zúdultak, rendet tsinálni. Emlékező tehetsége bámulásra méltó módon kifejtődött. A' dolgoknak neveit hirtelenséggel megtanulta, a' Physiognomiákat megkülömböztette és kit kit nevéen szólított. Az elsőbb napokban örömet hábrált a' falovakkal, mellyeket látogatói ajándékoztak néki, midőn tőle gyakorta hallának e' szavakat: lovak, szép lovak (Röss', schöne Röss' — ezen az egy két szónn kívül alig tudott mást Norimbergába jöttekor) de a' játékot egyszerre elhagyta, midőn a' tanítója értésére adná néki, hogy az illetlen. Azolta lovak helyett, a' könyvekben gyönyörködik. A' deák nyelvet elkezdte tanulni, és minthogy nevelője, egy Tudós; természeti követésből, ő is az akar lenni.

Egy ilyen rendkívül való tüneménynek, a' közönséges újságvánáson kívül, részvételt kelle gerjeszteni minden érzeni tudó lélekben. Ezt a' részvételt különösen mutatták eránta az Aszszonyok, ajándékkal (egész gyűjteményje van gyűrűkből) sőt levéllel is. De nem lévén tanácsos, ötöt a' száma nélkül való tsak idővesztegető látogatásoknak kiteve hagyni, attól elvonattatott, hogy módja légyen lelkét és elméjét öszve szedni. Így el most egy tiszteletre múltó Háznépnek kebelében, és sok, valóban sok a' mennyire 16 Hónapok alatt az esméretekben előment.

Elméjének kifejtődésével, szélesedvén gondolatának köre, szüntelen törté a' fejét Hauser, hogy régibb és gyermekkori lételének homályába bé hathasson. De hijjában. Lehet gondolni, hogy abban a' mély éjtszakában, abban a' tellyes ürességben, melybe Hauser 12 esztendeig elmerítve volt, az első 4 esztendőről való minden bényomások eltöröltettek. „Sokszor gondolkozom róla, monda nekünk, hogy az embernek képét elmémbe hozhassam, de akkor a' fejem megfájul, és az ágyamban mozgásokat érzek, mellyektől megijjedek“ — Azt kérdeztem tőle haragudt e' mikor a' tömlőtéből kihozták? „Miképpen tudhatnám én azt, holott soha sem volt még itt (mutatott szívére) a' mit az emberek haragnak neveznek. Tsudálatos, hogy az elsőbb napokban, midőn az emberek közzé jött, haza tömlötzébe vissza vágyott — azután pedig, midőn gyilkosa elől a' pintzébe bújt, és ott felkeresték,

azon könyörgött, hogy tsak oda' ne vigyék vissza.

„Erről a' gyilkos megtámadásról, én tsak azt tudom, a' mit a' Közönség az Újságlevelekből tud. Az ifjú azt hiszi, hogy Vezetőjének hangját megemerte. Hihető is, hogy a' gyilkos nem más volt. De az is lehetséges, hogy az ifjú hibázik, mert ebben, az emlékezetében annyira megtartott, hangban concentrálja a' roszsznak képzetét. — Már akármint légyen a' dolog, én ezt a' történetet úgy adom elő, mint Psychologiai tüneményt, és nem mint valami tsuda esetet, mellyről kiki vélekedhetik, a' mint akar. A' mit mondhatok, ennyi — hogy az a' Tisztviselő a' ki minket hozzá vezetett, és a' ki hivatala szerént megvagyon bízva a' dolognak nyomozásával, nékem azt mondotta, hogy egyszer azt hitték egy szempillantásig, hogy a' felfedezésnek nyomába akadtak, de a' mi későbbben nem vittl semmi egyéb Resultatumra, mint annak pusztá gyanítására, hogy a' Hauser fogságának helye mintegy 10 mértföldnyi távolságban felethik Norimberga Városától.“

A' pénz folyamata December 10-dikén;
közép árr:

A' Státus' 5p. Centes Obligátziói 102 5/8
Az 1820-béli sorsosok, 175 3/4
Az 1821-béli hasonlók,
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátziói, 58 1/8 for. keltek, mind Conv.
A' Bank - Aktziák keltek 1258 1/2 for. ton;
Conv. Pénzben.

A' mai postával minden tisztelt Olvasóinknak megküldöttük, az Olvasó Könyvtár 2-dik Kötet első árkusát.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)